

УДК 343.121

DOI <https://doi.org/10.32782/npnuola.v31.2022.3>

С. О. Ковальчук

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Постановка проблеми. Питання участі захисника у кримінальному провадженні завжди були й надалі залишаються актуальними, оскільки саме захисник, з огляду на його професійну підготовку, є ефективним суб'єктом реалізації функції захисту у кримінальному провадженні. Разом з тим, задля належного виконання своїх процесуальних повноважень захисник у конкретному кримінальному провадженні має підтвердити їх низкою документів, перелік яких визначений КПК. І хоча на перший погляд може видатися, що це питання не є проблемним, однак вивчення судової практики свідчить про зворотнє. Так, з одного боку, формальний підхід до з'ясування питання щодо підтвердження повноважень захисника у кримінальному провадженні може мати наслідком порушення права підозрюваного, обвинуваченого на захист, а з іншого, – надмірний формалізм у питанні оформлення таких документів може призвести до безпідставного обмеження права на доступ до суду, гарантованого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретико-правових і практичних аспектів здійснення функції захисту присвячені праці І.В. Гловюк, Я.П. Зейкана, О.В. Капліної, О.П. Кучинської, Л.М. Лобойка, В.І. Марчука, В.О. Попелюшка, В.М. Тertiшника, О.Г. Шило, О.Г. Яновської та інших вітчизняних вчених. Разом з тим, більшість питань усе ще залишаються предметом дискусій, а окремі, з огляду на постійне вдосконалення КПК і розвиток судової практики, потребують нового осмислення та наукового обґрунтування. До таких належить і питання підтвердження захисником своїх повноважень у кримінальному провадженні.

Метою статті є розкриття нормативно закріплених вимог щодо підтвердження повноважень захисника у кримінальному провадженні та їх застосування в судовій практиці.

Виклад основного матеріалу. За змістом частини 1 статті 50 КПК повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються: 1) свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю;

2) ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги [1]. Ця норма була неоднозначно витлумачена науковцями і практичним працівниками як у частині обсягу документів, що повинні надаватися захисником для підтвердження повноважень, так і щодо їх змісту та строку дії.

Разом з тим, у КПК закріплено вимогу не лише щодо переліку документів, які надаються на підтвердження повноважень захисника в конкретному кримінальному провадженні, але й вимоги до особи, яка може виконувати такі повноваження. Так, за змістом частини 2 статті 45 КПК захисником не може бути адвокат, відомості про якого не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України (далі – ЄРАУ) або стосовно якого в ЄРАУ містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю [1]. У цьому контексті судова практика є однозначною. Так, зокрема, колегія суддів ККС ВС постановою від 25.09.2019 р. у справі № 576/949/19 залишила без змін рішення суду апеляційної інстанції, яким повернуто апеляційну скаргу адвоката ОСОБА_1 з тих підстав, що в ЄРАУ відсутня інформація про адвоката ОСОБА_1, а тому, відповідно до частини 2 статті 45 КПК, останній не може бути захисником іншої особи у кримінальному провадженні, оскільки відомості про нього як адвоката не внесені до зазначеного реєстру [2].

Водночас, це не означає, що адвокат позбавлений можливості здійснювати інші види адвокатської діяльності, визначені статтею 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI [3], наприклад, надавати правову інформацію, консультації і роз'яснення з правових питань; складати заяви, скарги, інші процесуальні документи правового характеру; надавати правову допомогу свідку; здійснювати представництво інтересів потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача; надавати правову допомогу під час виконання та відбування кримінальних покарань і низку інших. Встановлена КПК заборона передбачає лише неможливість виконання адвокатом, відомості про якого не внесено до ЄРАУ або стосовно якого в ЄРАУ містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю, функції захисту у кримінальному провадженні.

Разом з тим, спірною є судова практика щодо можливості здійснення захисту адвокатом, стосовно якого в ЄРАУ містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю. Так, колегія суддів ККС ВС у постанові від 22.09.2022 р. у справі № 459/1759/17 зазначила, що не вбачає порушення права на захист засудженого в суді апеляційної інстанції через відсутність ефективного захисту, здійсненого захисником ОСОБА_1, у зв'язку з рішенням КДКА Львівської області № 11/III/66-2021 від 19.11.2021 р. про припинення права на зайняття адвокатською діяльністю, оскільки не встановила об'єктивних даних про неналежне виконання захисником ОСОБА_1 під час апеляційного розгляду своїх професійних обов'язків адвоката, які б могли призвести до істотного обмеження прав засудженого, передбачених статтею 6 Конвенції, статтею 59 Конституції України, статтями 20, 42 КПК України. Крім того, як зазначила колегія суддів, захисник ОСОБА_1 під час апеляційно-

го провадження активно реалізовував надані йому законом права, заявляв клопотання і користувався іншими процесуальними можливостями для відстоювання обраної позиції захисту. Жодних скарг чи заяв з приводу неефективного захисту адвокатом ОСОБА_1 обвинувачений під час апеляційного провадження не висловлював та не заявляв. Також колегія суддів звернула увагу на те, що в даному кримінальному провадженні участь захисника відповідно до вимог статті 52 КПК України не є обов'язковою, а також те, що обвинувачений на час розгляду справи як в суді першої інстанції, так і в суді апеляційної інстанції не знаходився під вартою та мав можливість самостійно обирати собі захисника, чим він і скористався [4].

Спірність такої позиції пояснюється тим, що заборона захисту обвинуваченого адвокатом, стосовно якого в ЄРАУ містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю, прямо передбачена КПК. За своєю сутністю кримінальне провадження є врегульованою нормами кримінального процесуального права діяльністю органів досудового розслідування та суду щодо розслідування та судового розгляду кримінальних правопорушень з метою притягнення до кримінальної відповідальності та покарання осіб, винуватих у вчиненні кримінального правопорушення, і недопущення покарання невинуватих. У кримінальному процесі особа може зазнавати найбільших обмежень її прав і свобод, а тому процесуальні заборони, встановлені в КПК, є безумовними та не підлягають оцінці ані органом досудового розслідування, ані судом під час прийняття ними процесуальних рішень, у тому числі з точки зору обмеження прав засудженого, передбачених статтею 6 Конвенції.

Крім того, як неодноразово зазначав ЄСПЛ у своїх рішеннях, особа, обвинувачена у вчиненні кримінального правопорушення, яка не бажає здійснювати свій захист особисто, повинна мати можливість звернутися за правовою допомогою на власний розсуд [5]. Це впливає із норми пункту «с» § 3 статті 6 Конвенції, яка гарантує, що кожний, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше право захищати себе особисто або використовувати правову допомогу захисника, вибраного на власний розсуд [6]. У справі, яку розглядав ККС ВС, обвинувачений звернувся за правовою допомогою та, по суті, відмовився від здійснення захисту особисто, розраховуючи на професійне здійснення захисту його адвокатом, тому позиція колегії суддів про те, що участь захисника у справі була не обов'язковою, не відповідає ані вимогам КПК, ані нормам Конвенції та практиці ЄСПЛ. У цьому контексті відповідає закону позиція колегії суддів ККС ВС, яка постановою від 24.11.2022 р. у справі № 457/169/21 скасувала рішення апеляційного суду з направленням справи на новий розгляд з підстави порушення права обвинуваченого на захист, оскільки в матеріалах провадження відсутні документи, які відповідно до вимог закону уповноважували б захисника ОСОБА_1 на представництво інтересів обвинуваченої ОСОБА_2 у суді апеляційної інстанції. У матеріалах кримінального провадження наявні копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, видане адвокату ОСОБА_1, та ордер серії ЛВ № 147048 на надання правової допомоги ОСОБА_2 адвокатом ОСОБА_1 у Трускавецькому міському суді Львівської області [7].

Очевидно, що ситуація, яка склалася, вимагає вирішення в порядку, передбаченому частиною 2 статті 434-1 КПК, зокрема наступне кримінальне провадження, касаційна скарга в якому міститиме доводи щодо здійснення захисту адвокатом, стосовно якого в ЄРАУ містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю, підлягає передачі на розгляд об'єднаної палати ККС ВС, якщо ця колегія або палата вважатиме за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні ВС.

Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 50 КПК, повноваження захисника підтверджуються свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю [1], яке за змістом статті 12 Закону № 5076-VI видається радою адвокатів регіону в день складення присяги особі, яка склала присягу адвоката України [3]. Окреме питання, що виникає у практичній діяльності пов'язане з тим, що окремі суди на підтвердження повноважень вимагають, щоб копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю була «належним чином завірена». Водночас, така вимога не відповідає закону та прямо суперечить частині 2 статті 50 КПК, за змістом якої встановлення будь-яких додаткових вимог, крім пред'явлення захисником документа, що посвідчує його особу, або умов для підтвердження повноважень захисника чи для його залучення до участі в кримінальному провадженні не допускається, на що звертає увагу ККС ВС, який постановою від 07.10.2020 р. у справі № 991/4814/20 скасував ухвалу Апеляційної палати ВАКС від 22.06.2020 р. про повернення апеляційної скарги захисника ОСОБА_1 і призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції, зазначивши в обґрунтуванні, що відсутність на копії свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю цих даних не свідчить про те, що захисник ОСОБА_1 не мав права на подання апеляційної скарги в інтересах підозрюваного [8].

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 50 КПК, повноваження захисника, окрім свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, підтверджуються ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги [1]. Вказане положення по-різному було розтлумачене щодо кількості документів, які підлягають наданню до суду на підтвердження повноважень.

Так, у постанові ККС ВС від 06.02.2018 р. у справі № 752/11464/16-к викладено позицію, відповідно до якої документи, передбачені пунктом 2 частини 1 статті 50 КПК, є альтернативними по відношенню один до одного. Зокрема, як зазначила колегія суддів, повноваження захисника мають вважатися підтвердженими, якщо на додаток до документу, передбаченого пунктом 1, захисник надав хоча б один з документів, передбачених пунктом 2 частини 1 цієї статті [9]. Колегія суддів ККС ВС, не погодившись із таким рішенням, ухвалою від 05.09.2019 р. передала на розгляд об'єднаної палати ККС ВС кримінальне провадження у справі № 648/3629/17, зазначивши, що визначити повноваження захисника у конкретному кримінальному провадженні (у всіх судових інстанціях або в суді лише першої

інстанції, або апеляційної, або касаційної, а також обмеження щодо часу здійснення захисту – на певний строк, на розгляд провадження у конкретній інстанції або інше) суд може лише за договором або дорученням, оскільки ордер таких відомостей не містить. Тому, на підтвердження своїх повноважень на участь у конкретному кримінальному провадженні захисник має долучити свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю, ордер, а також залежно від виду правової допомоги – договір або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги [10]. Разом з тим, у цій справі об'єднана палата ККС ВС у постанові від 18.11.2019 р. підтримала раніше висловлену ККС ВС позицію щодо підтвердження повноваження захисника одним із документів, визначених в пунктом 2 частини 1 статті 50 КПК [11].

Відповідно, питання підтвердження повноважень захисника на сьогодні залишається відкритим. Не вдаючись до синтаксичного аналізу норми пункту 2 частини 1 статті 50 КПК, доцільно розглянути питання підтвердження повноважень захисника за змістовним навантаженням документів, визначених цією статтею. Так, згідно з частиною 2 статті 26 Закону № 5076-VI, ордер – письмовий документ, що у випадках, встановлених цим Законом та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката [3].

Як передбачає пункт 12 Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги (нова редакція), затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 12.04.2019 р. № 41 (із змінами), ордер, окрім іншого, повинен містити посилання на договір про надання правової допомоги / доручення органу (установи), уповноважених законом на надання безоплатної правової допомоги, номер (у випадку наявності) та дату цього документа (підпункт 12.3); обмеження повноважень, якщо такі передбачені договором про надання правничої (правової) допомоги (підпункт 12.8); прізвище, ім'я, по батькові адвоката, який надає правничу (правову) допомогу на підставі ордера, номер та дату його свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, найменування органу, який його видав (підпункт 12.5) [12]. Таким чином, ордер, по суті, є документом, в якому узагальнено дані як щодо свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, так і щодо договору чи доручення про надання правової допомоги.

За змістом пункту 12 Положення, в ордері на надання правової допомоги, який видається адвокатом або адвокатським бюро чи адвокатським об'єднанням, не заборонено здійснювати виправлення і дописки у разі, якщо обсяг повноважень адвоката змінюється в межах такого договору [12]. Тобто у кожному випадку зміни умов договору потрібно вносити зміни до ордеру, оскільки вони можуть впливати на обсяг здійснюваних захисником повноважень у кримінальному провадженні. Більше того, 29.04.2022 р. до пункту 10 Положення були внесені зміни, відповідно до яких під час дії воєнного стану на території України дозволяється видача адвокатським бюро / адвокатським об'єднанням ордеру без скріплення його печаткою юридичної особи та без підпису керівника адвокатського об'єднання, адвокатського бюро. Правовідносини між адвокатом, який

надає правничу (правову) допомогу на підставі цього ордеру, та адвокатським об'єднанням, адвокатським бюро врегульовуються внутрішніми документами цих організаційно-правових форм здійснення адвокатської діяльності [12]. Як слушно зазначає В.І. Марчук, за своєю правовою природою ордер, у контексті статті 50 КПК, є документом, за яким адвокатське об'єднання, зареєстроване у вигляді виключно адвокатської фірми, на підставі договору про надання правової допомоги між ним (адвокатським об'єднанням) та клієнтом доручає конкретному адвокату, який є членом цього об'єднання, представляти інтереси клієнта та надавати йому правову допомогу. Враховуючи це, оформлення ордеру адвокатом, який працює індивідуально (адвокатське бюро) або входить до колегії адвокатів, стає алогічним, оскільки у цих випадках адвокат фактично має видати ордер сам собі [13, с. 178].

За такого законодавчого регулювання виникає питання доцільності видачі (генерування) ордеру у кримінальному провадженні, адже договір із захисником або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, є достатніми самостійними документами, якими підтверджуються повноваження захисника в конкретному кримінальному провадженні. За своїм змістом для органу досудового розслідування чи суду вони є більш інформативними щодо строку дії, обсягу повноважень захисника, обмежень щодо його діяльності у відповідному кримінальному провадженні. Відповідно, з огляду на певну обмеженість інформації, що міститься в ордері, він не може бути самостійним документом, який, поряд із свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю, підтверджує повноваження захисника у кримінальному провадженні. Такими самостійними документами можуть бути або договір із захисником, або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

По-різному складається практика й щодо питання здійснення належного захисту адвокатом поза межами повноважень, визначених в ордері чи дорученні про надання правничої (правової) допомоги. Так, колегія суддів ККС ВС у постанові від 03.11.2022 р. у справі № 461/8380/21 визнала слушними доводи засудженої про порушення права на захист, оскільки слідчим та судом першої інстанції було допущено до участі захисника, який не мав повноважень на її захист, а саме, відповідно до ордеру ПТ № 085223 від 30.09.2021 р. (а.к.п. 104), захисник ОСОБА_1 мав повноваження на надання правової допомоги ОСОБА_2 лише в ЛРУП ГУНП у Львівській області [14]. Натомість, інша колегія суддів ККС ВС постановою від 15.06.2022 р. у справі № 154/1041/20 скасувала рішення апеляційного суду та направила справу на новий судовий розгляд, вказавши, що висновки апеляційного суду лише з посиланням на закінчення дії доручення Волинського регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги від 27.05.2019 р. № 000-0000620 як на підставу для повернення апеляційної скарги у цьому кримінальному провадженні є передчасними і такими, що суперечать вимогам статей 20 і 24 КПК щодо забезпечення права на захист та оскарження судового рішення. Як зазначила колегія суддів, після того, як обвинуваченому ОСОБА_1 не було про-

довжено запобіжний захід у виді тримання під вартою, а було залишено його в умовах слідчого ізолятора до закінчення розгляду справи у порядку статей 537, 539 КПК (т. 2, а. с. 191), захисник продовжував здійснювати його захист та будь-яких заперечень з боку обвинуваченого й інших учасників судового розгляду не надходило. При цьому місцевий суд будь-яких додаткових документів на підтвердження повноважень захисника ОСОБА_2 не вимагав, тим самим підтвердив його право здійснювати захист і реалізувати свої права захисника. Обвинувачений також не заперечував щодо здійснення його захисту адвокатом ОСОБА_2 як під час судового розгляду кримінального провадження стосовно нього в місцевому суді, так і в стадії апеляційного провадження. ... Хоча апеляційний суд після повернення апеляційної скарги захисника ОСОБА_3 і забезпечив обвинуваченому іншого захисника за рахунок держави, ... однак фактично новий захисник своєї апеляційної скарги в інтересах обвинуваченого до цього часу не подав, а у провадженні апеляційного суду залишилася лише апеляційна скарга прокурора. Тож ККС ВС дійшов висновку, що рішення про повернення апеляційної скарги захисника ОСОБА_2 є передчасним і таким, що могло вплинути на ухвалення законного рішення та забезпечення права на захист обвинуваченого [15]. У цьому випадку доцільно погодитися з колегією суддів, оскільки на відміну від випадків, передбачених частиною 2 статті 45 КПК, де законодавцем визначено пряму заборону здійснення адвокатом функції захисту у кримінальному провадженні через відсутність відомостей про нього в ЄРАУ або ж наявність відомостей про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю, тобто з огляду на його професійний рівень та можливість належного виконання ним своїх професійних обов'язків, у випадку здійснення захисту адвокатом поза межами повноважень, визначених у договорі чи дорученні, питання його професійного рівня та належного виконання професійних обов'язків законодавцем під сумнів не поставлене, а тому підлягає оцінці судом з огляду на обставини справи, процесуальну діяльність захисника та позицію обвинуваченого чи засудженого щодо цього питання з метою недопущення порушення останнього права на захист у кримінальному провадженні.

Висновки. Проведений аналіз обсягу та змісту документів, які подаються захисником на підтвердження його повноважень у конкретному кримінальному провадженні дозволяє зробити наступні висновки:

1. Хоча законодавець і визначив у статті 50 КПК перелік та вимоги до таких документів, а об'єднана палата ККС ВС сформулировала висновок щодо можливості надання, поряд зі свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю, одного із документів, передбачених пунктом 2 частини 1 статті 50 КПК – ордеру, договору із захисником або дорученням органу (установи), однак суди по-різному тлумачать і застосовують це положення, в тому числі шляхом встановлення додаткових вимог, як-то подання належно завіреної копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Крім того, в контексті переліку документів загалом виникає питання доцільності видачі (генерування) ордеру у кримінальному провадженні, адже договір із захисником або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги,

є достатніми самостійними документами, якими підтверджуються повноваження захисника в конкретному кримінальному провадженні.

2. Недотримання адвокатом в ході подання документів вимог частини 2 статті 45 КПК (відсутність відомостей про нього в ЄРАУ або ж наявність відомостей про зупинення чи припинення права на зайняття адвокатською діяльністю) потрібно розглядати як безумовну підставу для скасування судового рішення.

3. Із метою недопущення порушення права обвинуваченого, засудженого на захист у кримінальному провадженні виконання адвокатом повноважень поза межами визначених в ордері чи дорученні про надання правничої (правової) допомоги у кожному конкретному випадку підлягає оцінці судом з огляду на обставини справи, процесуальну діяльність захисника та позицію обвинуваченого, засудженого щодо цього питання.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Постанова Касаційного кримінального суду від 25.09.2019 р. у справі № 576/949/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84583309>.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
4. Постанова Касаційного кримінального суду від 22.09.2022 р. у справі № 459/1759/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106517361>.
5. Case of Dvorski v. Croatia (application no. 25703/11) on 20 October 2015. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-158266>.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: ратифіковано Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n525.
7. Постанова Касаційного кримінального суду від 24.11.2022 р. у справі № 457/169/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107556996>.
8. Постанова Касаційного кримінального суду від 07.10.2020 р. у справі № 991/4814/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92120474>.
9. Постанова Касаційного кримінального суду від 06.02.2018 р. у справі № 752/11464/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72150999>.
10. Ухвала Касаційного кримінального суду від 05.09.2019 р. у справі № 648/3629/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84092669>.
11. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду від 18.11.2019 р. у справі № 648/3629/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85903681>.
12. Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги (нова редакція): затверджено рішенням Ради адвокатів України від 12.04.2019 р. № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr041871-19>.
13. Марчук В.І. Особливості документального оформлення повноважень адвоката і вдосконалення у межах чинного законодавства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 807. С. 172-179.
14. Постанова Касаційного кримінального суду від 03.11.2022 р. у справі № 461/8380/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107219832>.
15. Постанова Касаційного кримінального суду від 15.06.2022 р. у справі № 154/1041/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104813688>.

Анотація

Ковальчук С. О. Підтвердження повноважень захисника у кримінальному провадженні: нормативне закріплення та судова практика. – Стаття.

Стаття присвячена розкриттю нормативно закріплених вимог щодо підтвердження повноважень захисника у кримінальному провадженні та їх застосування в судовій практиці.

Вказано на необхідність дотримання не лише вимог, якими встановлено перелік документів, що надаються на підтвердження повноважень захисника в конкретному кримінальному провадженні, але й вимог до особи, яка може виконувати такі повноваження. Відзначено спірність судової практики щодо можливості здійснення захисту адвокатом, стосовно якого в Єдиному реєстрі адвокатів України містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю. Запропоновано вдосконалити судову практику з цього питання в порядку, передбаченому частиною 2 статті 434-1 КПК.

Охарактеризовано нормативно визначений перелік документів, які підтверджують повноваження захисника у кримінальному провадженні. Звернено увагу на різне тлумачення та застосування в судовій практиці норми пункту 2 частини 1 статті 50 КПК, в тому числі шляхом встановлення додаткових вимог, як-то подання належно завіреної копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Розкрито вимоги до ордеру й обґрунтовано, що з огляду на певну обмеженість інформації, яка міститься в ньому, він не може бути самостійним документом, що, поряд із свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю, підтверджує повноваження захисника у кримінальному провадженні. Констатовано, що такими самостійними документами можуть бути або договір із захисником, або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Встановлено неоднозначність судової практики щодо здійснення належного захисту адвокатом поза межами повноважень, визначених в ордері чи дорученні про надання правничої (правової) допомоги. Доведено, що з метою недопущення порушення права обвинуваченого, засудженого на захист у кримінальному провадженні виконання адвокатом повноважень поза межами визначених в ордері чи дорученні про надання правничої (правової) допомоги у кожному конкретному випадку підлягає оцінці судом з огляду на обставини справи, процесуальну діяльність захисника та позицію обвинуваченого, засудженого щодо цього питання.

Ключові слова: захисник, вимоги до захисника, повноваження захисника, підтвердження повноважень захисника, ордер, договір із захисником, доручення.

Summary

Kovalchuk S. O. Confirmation of defense counsel's authority in criminal proceedings: regulatory consolidation and judicial practice. – Article.

The article is devoted to the disclosure of normatively established requirements for confirming of defense counsel's authority in criminal proceedings and their application in judicial practice.

It is pointed out the need to comply with both the requirements establishing the list of documents provided to confirm the defense counsel's authority in specific criminal proceedings, and the requirements for the person who can exercise such powers. It was noted that judicial practice is controversial regarding the possibility of defense by a defense counsel, regarding which the Integrated Register of lawyers of Ukraine contains information concerning the termination or suspension of the right of lawyer to practice. It is proposed to improve judicial practice on this issue in accordance with the procedure provided for in paragraph 2 of Article 434-1 of the Criminal Procedure Code.

The normatively determined list of documents confirming the defense counsel's authority in criminal proceedings is characterized. Attention was drawn to the different interpretation and application in judicial practice of subparagraph 2 of paragraph 1 of Article 50 of the Criminal Procedure Code, including by establishing additional requirements, such as submitting a duly certified copy of the certificate of the right to practice law.

The requirements for the order are revealed and it is substantiated that, given the certain limitations of the information contained in it, it cannot be an independent document that, along with the certificate of the right to engage in legal practice, confirms the powers of the defense counsel in criminal proceedings. It was established that such independent documents

can be either a contract with a defense counsel or a power of attorney from a body (institution) authorized by law to provide free legal assistance.

The ambiguity of judicial practice regarding the implementation of proper defense by a defense counsel outside the scope of the powers specified in the order or power of attorney for the provision of legal assistance has been established. It has been proven that in order to prevent the violation of the right of the accused, sentenced to defense in criminal proceedings, the exercise of powers by a defense counsel outside the limits specified in the order or power of attorney for the provision of legal assistance in each specific case must be evaluated by the court in each specific case in view of the circumstances of the case, the procedural activity of the defense counsel and the position of the accused, convicted on this issue.

Key words: defense counsel, requirements for the defense counsel, defense counsel's authority, confirmation of the defense counsel's authority, order, agreement with a defense counsel, power of attorney.